

Õiguskantsler

Teie 31.01.2020 nr

Meie 05.03.2020 nr 6-1/200344/2001203

Doktorandi sotsiaalsetest garantiidest

Lugupeetud avaldaja

Küsisite, kas on põhiseaduspärane, et ajutise töövõimetuse hüvitise (sh sünnitushüvitise) arvutamisel ei võeta arvesse doktoranditoetuselt makstavat sotsiaalmaksu. Kirjutasite, et enne rasedus- ja sünnituspuhkusele jäämist moodustas olulise osa Teie sissetulekust just doktoranditoetus.

Mõistan, miks peate [ravikindlustuse seaduse](#) (RaKS) sätteid ebaõiglaseks. Doktoranditoetus võib võrrelda töötamisega, mistõttu võiks doktorante kohelda sarnaselt töötajatega. See argument on välja toodud ka sotsiaalmaksuseaduse ja ravikindlustuse seaduse muutmise seaduse eelnõu seletuskirjas, kus põhjendatakse doktorantidele vanemahüvitise maksmist ([seletuskiri](#), lk 11).

Doktoranditoetuse saajatele makstakse haigushüvitist samamoodi nagu teistele hüvitiste ja toetuste saajatele. Nende inimeste eest maksab sotsiaalmaksu riik ja nende kalendripäeva keskmise tulu arvutamisel ei võeta arvesse riigi, valla, linna või loomeliidu makstavat sotsiaalmaksu (RaKS § 55 lg 1).

Sellist lähenemist õigustab asjaolu, et ajutise töövõimetuse hüvitis on rahaline kompensatsioon, mida Eesti Haigekassa maksab kindlustatule, kellel jääb tööst eemaloleku tõttu saamata isikustatud sotsiaalmaksuga maksustatav tulu (RaKS § 50 lg 1). Doktoranditoetust võib edasi maksta ka siis, kui toetuse saaja haigestub (või on rasedus- ja sünnituspuhkusel). Seega ei pruugi doktoranditoetuse saaja toetusest ilma jääda haigestumise tõttu. Juhul kui inimene on tervislikel põhjustel või seoses lapse hooldamisega akadeemilisel puhkusel, ei ole tal õigust õppetoetust saada. Ravikindlustushüvitis on aga mõeldud kompenseerima saamata jäävat tulu. Samuti ei maksta ajutise töövõimetuse hüvitist inimesele, kes saab ajutise töövõimetuse aja eest töötasu. Vanemahüvitise saamise ajal on tulu teenimine lubatud ning see ei välista hüvitise maksmist.

Haridus- ja Teadusministeerium selgitas õiguskantsleri nõunikule, et praegu valmistatakse ette õppetoetuste ja õppelaenu seaduse ning sellega seonduvate teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu väljatöötamise kavatsust. Planeeritava muudatusega soovitakse doktoranditoetus kujundada ümber töötasuks ning pakkuda doktorantidele võimalus sõlmida kõrgkooliga tööleping. Muudatuse jõustumisel saavad täiskoormusega õppivad doktorandid nominaalaja jooksul ka õiguse ajutisele töövõimetushüvitisele. Nende muudatuste jõustumisel suureneb Teiega sarnases olukorras olevate inimeste ajutise töövõimetuse hüvitis (sh sünnitushüvitis).

Õiguskantsleri Kantselei

Kohtu 8, 15193 TALLINN. Tel 693 8404. Faks 693 8401. info@oiguskantsler.ee www.oiguskantsler.ee

Täna Teid olulise küsimuse eest.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Ülle Madise

Anneli Kivitoa 693 8417
Anneli.Kivitoa@oiguskantsler.ee